

BLU360 1 Bacheloroppgave

Kandidat 15

Oppgaver	Oppgavetype	Vurdering	Status
i Informasjon	Dokument	Automatisk poengsum	Leveret
1 Opplasting av bacheloroppgave	Filopplasting	Manuell poengsum	Leveret
2 Opplasting av samtykkeskjema	Filopplasting	Manuell poengsum	Leveret

BLU360 1 Bacheloroppgave

Emnekode	BLU360	PDF opprettet	23.08.2016 12:03
Vurderingsform	BLU360	Opprettet av	Hilde Lyster
Starttidspunkt:	12.05.2016 08:45	Antall sider	38
Sluttidspunkt:	02.06.2016 13:45	Oppgaver inkludert	Ja
Sensurfrist	201606230000	Skriv ut automatisk rettede	Ja

Seksjon 1

Informasjon

Eksamensinformasjon:

[Eksamensinformasjon for innlevering](#)

Forside:

[Framsidedmal Bachelor-mal med Nord logo](#)

Samtykkeskjema:

[Samtykke til Nord universitets' bruk av prosjekt, kandidat bachelor og masteroppgaver](#)

Opplasting av bacheloroppgave

Opplasting bacheloroppgave

Last opp pdf.-filen her. Maks én fil.

BESVARELSE

Filopplasting

Filnavn	5247175_cand-3270273_5224938
Filtype	pdf
Filstørrelse	540.203 KB
Opplastingstid	02.06.2016 09:19:58

Neste side
Besvarelse
vedlagt

BACHELOROPPGAVE

Emnekode: BLU360

Navn: Martine Nonset Nesse

Religiøse høytidsmarkeringer i barnehagen.

”Hvorfor er det viktig å markere ulike religioners høytider, og hvordan gjøres dette i to barnehager?”

Observing religious festivals in the kindergarten.

”Why is it important to observe festivals from different religions, and how can this be achieved in two kindergartens?”

Dato: 02.06.2016

Totalt antall sider: 31

Forord

Denne bacheloroppgaven markerer slutten på min tid som student og jeg sitter igjen med en spesiell følelse. Å levere fra seg denne oppgaven minner meg på at studietida snart er over, og at jeg etter tre år på Nord Universitet kan kalle meg for barnehagelærer. Tiden før skriveprosessen var en spennende prosess med tanke på valg av problemstilling. Å fordype meg innen høytidsmarkering i barnehagen har vært lærerikt og interessant. Vi hadde samfunn, religion, livssyn og etikk som et eget kunnskapsområde i andre klasse der jeg hadde en fremføring om akkurat dette temaet. Det har vært spennende å gå grundigere inn i faget, og personlig er jeg veldig interessert i høytidsmarkeringer og hvordan dette kan gjøres i praksis.

Arbeidet med denne bacheloroppgaven har vært tidkrevende og jeg har vært avhengig av mange mennesker rundt meg. Uten deres hjelp og støtte til oppgaven ville den ikke blitt det samme. Jeg vil derfor rette en stor takk til min veileder Kathrine Moen for god hjelp og veiledning under hele prosessen. Jeg vil også gi en stor takk til informantene som stilte velvillig opp, delte meninger, erfaringer, opplevelser og ga meg innsyn i deres barnehagehverdag. Tilslutt vil jeg takke mine medstudenter for godt samhold og gode diskusjoner i arbeidet, de har gitt meg motivasjon gjennom hele skriveprosessen.

Tusen takk alle sammen!

Levanger, Juni 2016

Martine Nonset Nesse

Sammendrag

I denne oppgaven har jeg belyst viktigheten av høytidsmarkering og sett nærmere på hvordan markering av høytider gjøres i to ulike barnehager. Problemstillingen er valgt på bakgrunn av eget interessefelt, og et ønske om økt kunnskap innen temaet. Jeg har gjennomført to intervju med to pedagogiske ledere. For å få gode svar til oppgaven min valgte jeg to pedagogiske ledere med lang jobberfaring i barnehagen. For å belyse viktigheten av høytidsmarkering i barnehagen har jeg benyttet meg av kvalitativ forskningsmetode i form av intervju. Intervjuene ble semistrukturerte da jeg på forhånd skrev ned spørsmålene, men det var også åpent for oppfølgingsspørsmål om det skulle være nødvendig.

Undersøkelsen viser at barnehagene markerer, men på forskjellig vis. Begge barnehagene har en positiv tilnærming til mangfold og er opptatt av at foreldrenes ønsker og behov respekteres. Jeg har analysert intervjuene og drøftet deres utsagn i lys av relevant teori og til slutt kommet frem til en konklusjon på problemstillingen.

Innholdsfortegnelse

1.0 INNLEDNING	4
1.1 Problemstilling	4
1.2 Avgrensning	5
1.3 Begrepsavklaring	5
1.4 Oppgavens oppbygging	6
2.0 TEORI	6
2.1 Høytidsmarkering	6
2.2 Holdninger og verdier	7
2.3 Identitetsbekreftelse og perspektivutvidelse	9
2.4 Foreldresamarbeid	10
3.0 METODE	11
3.1 Valg av metode	11
3.2 Utvalg	12
3.3 Intervju og intervjuguide	12
3.4 Pragmatisk tilnærming	13
3.5 Analyse av datamateriell	13
3.6 Etske hensyn	13
3.7 Validitet og reliabilitet	13
4.0 RESULTAT	14
4.1 Høytidsmarkering	14
4.2 Holdninger og verdier	15
4.3 Identitetsbekreftelse og perspektivutvidelse	16
4.4 Foreldresamarbeid	16
5.0 DRØFTING	18
5.1 Høytidsmarkering	18
5.2 Holdninger og verdier	21
5.3 Identitetsbekreftelse og perspektivutvidelse	22
5.4 Foreldresamarbeid	23
6.0 AVSLUTNING	24
6.1 Videre forskning	25
7.0 REFERANSELISTE	26
8.0 VEDLEGG	29

1.0 Innledning

Norske barnehager blir i stadig større grad farget av et mangfold av barn fra ulike land, med andre kulturer og med ulike livssyn enn tidligere. I følge statistisk sentralbyrå (2015) har det vært en jevn økning i antall minoritetsspråklige barn i barnehagen de siste årene. Det står at ”I perioden 2009 – 2014 økte antall minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i barnehage med 9 prosent, fra 37 600 barn i 2009 til 41 000 barn i 2014.” Med dette betyr det at personalet i dagens norske barnehager har større sannsynlighet til å møte barn med andre religioner og livssyn.

I rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver som er utarbeidet av kunnskapsdepartementet stilles det flere krav til ansatte i barnehagen. Som ansatt i barnehagen er det pålagt å følge det rammeplanen sier. Rammeplanen krever at barnehagen skal være innovert syv ulike fagområder, derav fagområdet ”etikk, religion og filosofi.” Rammeplanen sier som følger: ”Gjennom arbeidet med etikk, religion og filosofi skal barnehagen bidra til at barna får kjennskap til kristne høytider og tradisjoner og tradisjoner knyttet til høytider i religioner og livssyn som er representert i barnegruppen” (Kunnskapsdepartementet 2011:45-47). Hva legger rammeplanen i dette? Rammeplanen påpeker klart og tydelig at alle religiøse høytider skal markeres i barnehagen. Blir dette gjort?

1.1 Problemstilling

Valg av min problemstilling er på bakgrunn av egne erfaringer og opplevelser. I de fleste praksisperiodene mine har jeg vært i flerkulturelle barnehager hvor det er barn fra mange ulike land. Dette har vært med på å danne mitt pedagogiske grunnsyn. Jeg har sett viktigheten av at alle barn i barnehagen blir sett og hørt uavhengig av religion og livssyn.

Identitetsbekreftelse og perspektivutvidelse er to sentrale begreper som kan utvikles ved at ulike høytider blir markert. Jeg finner det svært viktig å skrive om dette i min oppgave på bakgrunn av det samfunnet vi i dag lever i. Mangfoldet i norske barnehager vokser, og tallet med minoritetsbarn øker. Ansatte i barnehagen er pålagt å markere andre religioners høytider, slik at minoritetsbarn kan bli tilfredsstillt og anerkjent på en positiv måte. Jeg finner det interessant å se på hvorfor det er viktig å markere andre religioners høytider og hvordan dette kan gjøres i praksis.. Derfor lyder min problemstilling slik:

”Religiøse høytidsmarkeringer i barnehagen. Hvorfor er det viktig å markere ulike religioners høytider, og hvordan gjøres dette i to barnehager?”

1.2 Avgrensning

I teoridelen har jeg valgt å legge hovedvekt på høytidsmarkeringer, holdninger og verdier, identitetsbekreftelse og perspektivutvidelse og foreldresamarbeid. I min problemstilling har jeg lagt hovedvekt på hvorfor markering av høytider er viktig og hvordan to bestemte barnehager markerer høytider i praksis. I denne oppgaven kan også danning, personalsamarbeid og kommunikasjon være svært relevant, men noe av teorien måtte jeg velge bort. Dette er betydningsfulle tema for min besvarelse, men oppgavens omfang tillater ikke at alt nevnes. I denne oppgaven har jeg valgt å ikke fokusere på kristne høytidsmarkeringer, men heller se på hvorfor det er viktig å markere andre religioners høytider i barnehagen. Jeg ønsker å utvide min kunnskap på akkurat dette feltet på grunnlag av at dette er noe jeg interesserer meg for.

1.3 Begrepsavklaring

Winje (2010:16) sier at begrepet høytid er tidsperioder som er ”høyere” enn andre, som vil si at ved noen anledninger oppleves som annerledes enn hverdagen på grunn av et begrenset tidsrom. Mange religiøse høytider feires til minne om noe som har skjedd.

Feiring og markering er to nært beslektede begreper, men med ulik betydning. Winje sier at ”En høytidsfeiring omfatter forkynnelse og ritualer som finner sted i regi av for eksempel familien eller et trossamfunn.” I motsetning til høytidsfeiring vil en høytidsmarkering innebære at en samles for å markere noen men ikke nødvendigvis en selv, det er nemlig høytiden som feires (Winje 2010:25).

Andersen, Bleka og Gjervan (2013:19) fastslår at det norske samfunnet kan omtales som et flerkulturelt samfunn fordi det er bakgrunn i ulike språk, kulturer og religioner i befolkningen. Slik jeg forstår begrepet så vil flerkulturell si at et barn har flere kulturer. Det kan være at et barn kommer fra et annet land eller at noen av foreldrene gjør det, og dermed forholder de seg til flere kulturer samtidig.

Eidhamar presiserer at det finnes mange vitenskapelige forsøk på å definere begrepet religion, og mange er svært kompliserte. Han definerer derfor begrepet slik: ”Religion er tro på, og et aktivt forhold til, makter og ordninger som overstiger den materielle og sansbare virkeligheten” (Eidhamar 2015:16).

Med ordet minoritet tenker jeg på mennesker som har en annen kultur og religion enn kristendommen.

1.4 Oppgavens oppbygging

Slik som min problemstilling er fremstilt, ser jeg det relevant å dele oppgaven inn i ulike kapitler med underoverskrifter. Oppgaven vil ta utgangspunkt i mitt teorikapittel der den aktuelle teorien blir gjort rede for. Videre vil vi komme til et metodekapittel hvor datainnsamlingsmetoden vil bli beskrevet. Deretter kommer et resultatkapittel hvor resultatet av metoden blir beskrevet. Til slutt kommer vi til drøftingskapittelet hvor jeg drøfter mine resultater opp mot teorien for deretter å komme frem til en konklusjon. Det kan være relevant å dele problemstillingen i to, hvor svaret på hvorfor det er viktig å markere ulike religioners høytider i barnehagen vil bli gjort rede for i teorikapittelet, mens svaret på hvordan dette gjøres i to bestemte barnehager vil bli besvart i resultatkapitlet og drøftingskapitlet.

2. Teori

I dette kapittelet vil jeg ta for meg teori som jeg mener er aktuell for besvarelse av min problemstilling.

2.1 Høytidsmarkering

Rammeplanen fastslår at barnehagen skal både respektere og reflektere det mangfoldet barnegruppen representerer. Videre sier rammeplanen:

”Gjennom arbeidet med etikk, religion og filosofi skal barnehagen bidra til at barna utvikler toleranse og interesse for hverandre og respekt for hverandres bakgrunn, uansett kulturell og religiøs eller livssynsmessig tilhørighet” (Kunnskapsdepartementet 2011:45-47). Barnehager har en viktig integreringsoppgave i det flerkulturelle norske samfunnet. Dette står skrevet i en artikkel som heter ”Høytidsmarkering i religiøst mangfoldige barnehager.” Videre står det at Rammeplan (2011) og Barnehageloven (2005) regulerer alle kommunale og private barnehager i Norge (Krogstad & Walmann 2015:2).

Barnehagen skal også ta hensyn til barnas etniske og kulturelle bakgrunn. Dette er nedfelt i barnehageloven § 2 (Barnehageloven 2005 §2).

Winje har i sin bok om høytidsmarkeringer i barnehagen laget en enkel skisse for hvordan høytider kan markeres. Før en høytid nærmer seg kan barna få vite dette. Videre kan barna få vite hvem som feirer høytiden og hvor i verden den feires. I forkant av markeringene

kan barnehagen sette frem gjenstander for å pirre barnas nysgjerrighet. Når selve dagen kommer kan ansatte i barnehagen fortelle barna relevante fortellinger og vise bilder (Winje 2010:25-26). Det kan være fint å forberede barna på hva som skal skje slik at de kan utvikle undring og nysgjerrighet for den bestemte høytiden. Fortellinger og bilder kan dessuten visualisere markeringen og gjøre den mer interessant.

Formålet med høytidsmarkeringen er verken oppdragelse til tri eller deltakelse i det religiøse fellesskapet. Den er snarere en invitasjon til kunnskap om, interesse og respekt for den andre og deres livsverden. Ved å markere høytider i barnehagen kan det anses som tilrettelegging for læring (Krogstad & Walmann 2015:3).

Markering av andre religioners høytider kan være av stor betydning for minoritetsbarn, og det er gjort flere undersøkelser innen dette temaet. En av undersøkelsene er gjort i 28 barnehager ved bruk av spørreskjema og det er foretatt to intervju i barnehager med muslimske barn. Selv om det var representert andre religioner i barnehagen, var det ingen av høytidene knyttet til disse religionene som ble markert. De mener at noen av årsakene kan være at kravene rammeplanen stiller er ukjent for personalet og at noen er skeptiske til høytidsmarkering utenfor kristne tradisjoner og på selve arbeidsmåten (Rosland & Toft 2013:218). Dette er som sagt en av flere undersøkelser som er blitt gjort. En annen undersøkelse som er verdt å merke seg er gjort av Krogstad. I hennes tidsskrift for nordisk barnehageforskning står det skrevet om høytidsmarkering i barnehagen. Der ble hele 250 barnehageansatte spurt om hvordan de arbeider med høytidsmarkering i barnehagen. Resultatet viser at markering av kristne høytider blir gjort i stor grad, mens høytider i andre religioner blir markert i mye mindre grad (Krogstad 2014:66).

2.2 Holdninger og verdier

Holdninger og verdier er to begreper som er relevant for min bacheloroppgave og som spiller en vesentlig rolle ved markering av høytider i barnehagen.

Bostad og Paulsen (Udatert) sier at en holdning er en mening, oppfatning eller innstilling en person har, og som gjerne sitter dypere enn en mening. En mening kan lett endres, men den henger som regel sammen med de holdningene vi har.

Holdninger og verdier kan være avgjørende for hvordan arbeidet med religiøse høytidsmarkeringer praktiseres i barnehagen. Dette ser vi for eksempel i forskjellen mellom å ha en ressursorientert eller en problemorientert tilnærming. I en ressursorientert tilnærming blir mangfold sett på som en ressurs. De ansatte i barnehagen kan bruke mangfold i sitt pedagogiske arbeid, og for å bidra til at barna utvikler perspektivutvidelse. Dette er en

motsetning til den problemorienterte tilnærmingen som bygger på holdninger knyttet opp mot forskjeller som en utfordring som skaper problemer (Gjervan 2006:8).

Når vi snakker om holdninger snakker vi også ofte om verdier. Verdbegrepet har mange definisjoner. Ikke alle har de samme verdiene og verdsetter det samme. Sagberg sier: ”Ikke alt som kalles ”verdi”, oppleves som en positiv verdi for alle” (Sagberg 2012:51). Verdier er noe som vi er interessert i, og som vi setter pris på og verdsetter. En verdi er noe som er grunnleggende verdifullt for et menneske (Tranøy 1998:31).

Holdninger påvirker oppførselen vår i følge Bostad og Paulsen. Vi kan ha positive eller negative holdninger til en sak eller en person. Positive holdninger er gjerne at vi er åpen og interessert, mens negative holdninger kan føre til at vi er motvillig og uinteressert. Opplevelser, erfaring og kunnskap spiller en vesentlig rolle for hvordan våre holdninger vil bli. Holdningene påvirkes av de erfaringene vi gjør oss og utvikles i samspill med omgivelsene (Bostad & Paulsen Udatert).

Holdninger er noe som preger vår handlemåte, gir impulser til handling og kan føre til oppdagelse av handlingsutfordringer. Videre skriver Asheim at holdninger er mer enn dette: ”I gitte situasjoner blir den holdningen som vises, i seg selv en handling” (Asheim 1997:255). Det finnes mange definisjoner på hva en holdning er. Madland beskriver en holdning slik:

”Holdninger dannes og utvikles i samspill med de menneskene vi til enhver tid har rundt oss, og de påvirkes kontinuerlig av erfaringene våre. For å kunne endre dem hvis vi finner det nødvendig, må vi først bli klar over hvilke holdninger vi faktisk har”

(Madland 2013:30).

Bak holdningene våre ligger verdier. Våre verdier styrer hvilken atferd vi velger, og disse verdiene er ordnet i et hierarki. Noen verdier er viktigere for oss enn andre. Vi blir motivert av de verdiene vi har, og de styrer hva som for oss føles rett og galt. De bestemmer hva vi velger å bruke tiden vår på, og vår opplevelse av erfaringene. Det er i oppveksten at våre grunnleggende verdier dannes (Børsum 2012 referert i Madland 2013:34). Vi blir i stand til å rette et kritisk blikk mot våre verdier hvis vi gjør oss kjent med dem. Vi kan spørre oss selv om dette er noe vi ønsker. Hvis svaret her blir nei, vil neste utfordring bli å finne ut hva vi kan erstatte dette med. Noen verdier kan og bør skiftes ut, slik at vi kan skaffe oss nye verdier som passer bedre til den personen vi er eller ønsker å være (Madland 2013:41).

2.3 Identitetsbekreftelse og perspektivutvidelse

Identitetsbekreftelse og perspektivutvidelse er begge sentrale begreper for besvarelse av min oppgave. Det å få identitetsbekreftelse handler om å få anerkjennelse for den du er og de ressursene du har med deg (Gjervan mfl 2013:141).

Identitetsbekreftelse er en viktig forutsetning for hvordan barn i barnehagen opplever seg selv og hvordan de får sin identitet bekreftet. Det er viktig at alle skal kjenne seg igjen og at barnehagen bygger på deres kunnskaper og erfaringer. I motsetning til identitetsbekreftelse vil perspektivutvidelse si at alle skal lære noe nytt og barna skal lære å forholde seg til en verden med ulike virkelighetsforklaringer (Hauge 2007: 27-28).

Barnehagen kan være et sted hvor barn med minoritetsbakgrunn opplever identitetsbekreftelse, men dette kan være en annen type identitetsbekreftelse enn det de møter hjemme hos sin egen familie. Hvor stor følelse av identitetsbekreftelse barn med minoritetsbakgrunn møter i barnehagen avhenger av personalet. Her kan holdninger på nytt nevnes. Personalets holdninger til mangfold og deres håndtering av forskjellighet og andre menneskers kultur spiller en stor rolle for barns identitetsbekreftelse (Gjervan mfl 2013:141).

Ved å markere andre religioners høytider i barnehagen vil barna kunne føle seg sett, hørt og respektert. Synliggjøring av mangfold er nødvendig for å vise respekt og interesse for hvem barna er. Det er også nødvendig for at barna skal kunne utvikle seg i positiv retning, og at barnehagen er et godt sted å være. Mange barnehager jobber med ulike tema over en viss periode. Det må derfor legges til rette for opplegg knyttet til tema og et konkret innhold som videre kan føre til at barn i barnehagen opplever identitetsbekreftelse og perspektivutvidelse (Gjervan mfl 2013:150).

Det står skrevet i temaheftet om språklig og kulturelt mangfold at Kunnskapsdepartementet (2006:24) er opptatt av synliggjøring av mangfold i barnehagen. Et viktig prinsipp i barnehagen er at det foregår en naturlig synliggjøring av mangfoldet. På denne måten kan alle barn få identitetsbekreftelse slik at positive selvbilder utvikles. Barns identitet dannes sammen med andre mennesker. Når betingelsene for samhandling endres kan deres identitet forandres (Aasen 2003:82). Barns selvfølelse og oppfatning av seg selv kan styrkes eller svekkes gjennom de relasjoner de er involvert i.

I følge Gjervan mfl (2013:142) vil barn med ulik kulturell, språklig og religiøs bakgrunn kunne kjenne seg igjen i barnehagens innhold når barnehagepersonalet har en ressursorientert holdning til mangfold. Barn med ulik bakgrunn bør kunne føle seg hjemme i barnehagen og være kjent med hverdagens innhold, og det er personalets oppgave å legge til

rette for dette i barnehagen. Dette vil føre til at alle barn i barnehagen øker muligheten for perspektivutvidelse, både etnisk norske barn og barn fra andre land og kulturer. Barn og voksne lærer av hverandres forskjeller, og dermed vil perspektivutvidelse skapes.

2.4 Foreldresamarbeid

I rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver står det klart og tydelig at det er foreldrene som har ansvaret for barns danning og oppdragelse. Dette er blant annet nedfelt i barnekonvensjonen og i barnehageloven (Kunnskapsdepartementet 2011:18). Barnehagen må vise respekt for alle typer familieformer. I boken kristen tro og tradisjon i barnehagen sier også Sødal noe om dette. Hun påpeker at det er foreldrene som har det primære mandatet over barns oppdragelse, men at samfunnet har mandat til å utrette at barn kan fungere godt i samfunnsfellesskapet ved å gi barna kunnskaper og holdninger som forutsetter dette (Sødal 2014:14). Videre hevder Eidhamar at markering av høytider bør drøftes med foreldrene på forhånd til det aktuelle barnet i barnehagen, og her kan variasjonene være store. Enkelte foreldre vil støtte opp og gi informasjon, mens andre er lite religiøst aktive og holer en lav profil. Noen foreldre ønsker kanskje ikke at deres høytid markeres på noe sett og vis, og da vil det være svært viktig at dette respekteres i barnehagen (Eidhamar 2015:27).

”Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling”
(Kunnskapsdepartementet 2011:18). Foreldresamarbeid spiller en vesentlig rolle i barnehagehverdagen, og spesielt viktig vil et godt foreldresamarbeid være i møte med barn og foreldre fra andre kulturer. Videre sier rammeplanen:

”I møte med foreldre med minoritetsspråklig bakgrunn har barnehagen et spesielt ansvar for at foreldrene har mulighet til å forstå og gjøre seg forstått i barnehagen. Å møte foreldre fra ulike kulturer, både innen det norske samfunnet og fra andre land, krever respekt, lydhørhet og innsikt. Dette forutsetter at personalet er bevisste og tydelige i egen yrkesrolle og trygge på egen kompetanse”

(Kunnskapsdepartementet 2011:20).

Kunnskapsdepartementet hevder i rammeplanen at personalet i barnehagen skal invitere foreldrene til medvirkning ved å gi dem nødvendig informasjon og begrunnelse for

barnehagens virksomhet. Det kan være avgjørende å skape trygghet mellom hjem og barnehage, slik at foreldrene kan føle at deres barn blir sett og respektert og som et medlem i et fellesskap som gjør dem godt. Dette innebærer lydhørhet overfor foreldrenes forventninger og deres ønsker (Kunnskapsdepartementet 2006:20).

Høytidsmarkering i barnehagen kan bety vel så mye for foreldrene som for barna. Foreldrene vil oppleve respekt og anerkjennelse dersom barnehagen er opptatt av og tar initiativ til å markere noe som er betydningsfullt for deres kulturelle og religiøse bakgrunn. Et godt samarbeid med foreldrene om hvordan feiringen av høytiden skal gjennomføres vil være svært viktig hvis barnehagen har et personale som ikke har erfaringer og kompetanse knyttet til de ulike religiøse tradisjonene. Dersom personalet har en ansatt i barnehagen med bakgrunn i den aktuelle religionen skal vi likevel være lydhør overfor foreldrene, da de ikke trenger å feire høytiden på samme måte (Gjervan mfl 2013:156).

Gjervan mfl (2013:86) presiserer viktigheten av at personalet utvikler en bevissthet rundt de mulighetene foreldrene gis til å dele tanker om sine barn, hvordan personalet begrunner og presenterer sitt arbeid for foreldrene og hvordan foreldrenes innspill tas imot. Videre skriver Gjervan mfl at personalet oppfordres til å vise en åpenhet overfor foreldre, og at de er villige til å finne ut hva de enkelte familiene i barnehagen vektlegger og at personalet tilegner seg kunnskap om sentrale aspekt innenfor ulike religioner og livssyn (Gjervan mfl 2013:88-89).

3.0 Metode

I dette kapitlet viser jeg til forskningsmetoden jeg har valgt å bruke i min bacheloroppgave. Jeg er interessert i å finne ut hvorfor markering av høytider er viktig og hvordan dette kan gjøres i to forskjellige barnehager. Jeg synes derfor at den kvalitative forskningsmodellen passer best, og at dette vil gi best mulig svar på min problemstilling.

3.1 Valg av metode

Vitenskapelig metode er fremgangsmåter eller «teknikker» for å gi svar på ulike typer forskningsspørsmål. Målet er å få frem informasjon om den «sosiale virkeligheten», og kunnskap om hvordan denne informasjonen kan analyseres. Det dreier seg om å samle inn, analysere og tolke data, og dette er en sentral del av empirisk forskning (Johannesen, Tufte og Christoffersen 2010:299 referert i Bergsland & Jæger 2014:66). Av metoder finnes det flere forskjellige, men vi kan i hovedsak skille mellom to hovedtyper; kvalitativ og kvantitativ

metode. Hovedskillet på disse to modellene dreier seg om hvordan data registreres og analyseres. Den kvalitative metoden vektlegger betydningen og går mer i dybden (Thagaard 2013:17). Kvalitative forskningsmetoder kan brukes til flere ting. De kan brukes til systematisering av og gi innsikt i menneskelige uttrykk, enten det er språklige ytringer som i skrift og tale eller handling som i atferd (Bergsland og Jæger 2014:66).

3.2 Utvalg

Til denne oppgaven ble det valgt to pedagogiske ledere som informanter. Da jeg skulle velge informanter til min oppgave, gjorde jeg et strategisk valg. Dalland (2012:163) hevder at vi gjør et strategisk valg når vi velger personer med bestemte kunnskaper eller erfaringer. Jeg tror at ved å gjøre et strategisk valg, får jeg informanter som har den erfaringen jeg trenger for å kunne gi best mulig svar på min problemstilling. Jeg visste på forhånd at informantene jobbet i to forskjellige barnehager med et kulturelt mangfold. Jeg tenker dette kan være en fordel da en pedagogisk leder har et overordnet ansvar for det pedagogiske arbeidet i barnehagen og tilrettelegging av fagområdene i rammeplanen. Valget landet på to barnehager jeg hadde kjennskap til, og spesielt den ene barnehagen, da jeg tilbrakte flere av mine praksisperioder der. Dette har ført til at jeg er godt kjent med denne barnehagen og personalet som jobber der. Jeg gikk til disse barnehagene da jeg hadde en tanke og formening om at de kunne bidra med gode svar til min problemstilling. Begge er utdannet førskolelærere og har lang jobberfaring i barnehage.

3.3 Intervju og intervjuguide

Jeg har valgt intervju som metode. Bergsland & Jæger (2014:66) sier at metoder som intervju og observasjon baseres på et subjekt-subjekt-forhold mellom forsker og informant, og begge påvirker forskningsprosessen.

Før jeg kunne dra ut i barnehagene og intervjuer to pedagogiske ledere, ordnet jeg en intervjuguide. Bergsland og Jæger (2014:71) sier at en intervjuguide inneholder de emnene som skal tas opp i intervjuet og hvilken rekkefølge spørsmålene skal ha. En intervjuguide kan være strukturert eller semistrukturert. Innen kvalitativ metode er den vanligste formen for intervju enten semistrukturert eller delvis strukturert. Min intervjuguide ble semistrukturert da jeg på forhånd hadde skrevet ned spørsmålene jeg ville stille, samtidig som jeg hadde noen oppklarings spørsmål underveis. Jeg valgte å ta lydopptak av intervjuene for videre å kunne analysere datamaterialet. Dette for å få en bedre flyt i samtalen med informantene. Jeg hadde også noen oppklarings spørsmål i bakhodet før selve intervjuene, dette for å unngå

misforståelser mellom meg og informantene.

3.3 Pragmatisk tilnærming

Denne oppgaven er verken induktiv eller deduktiv. En induktiv tilnærming betyr at forskeren har et åpent sinn til det som forskes på. Deduktiv tilnærming derimot, vil si at forsker har utarbeidet et sett av hypoteser som ikke kan endres i løpet av forskningsarbeidet (Bergsland & Jæger 2014:67). Jeg ligger i mellom induktiv og deduktiv og har derfor en pragmatisk tilnærming. Jeg hadde en liten formening om hva jeg kunne få til svar, men jeg er klar over at disse antakelsene kunne bli bekreftet eller avkreftet. Jeg gikk inn med et åpent sinn der jeg var åpen for at ny informasjon kunne endre retningen på forskningsarbeidet.

3.4 Analyse av datamateriell

I forkant av intervjuene sendte jeg intervjuguiden til begge informantene mine. Dette for at informantene skulle få muligheten til å forberede seg slik at jeg kunne få mest mulig ut av intervjuene. Deretter analyserte jeg intervjuene en etter en. Jeg startet med å transkribere intervjuene, som vil si at datamaterialet ble omgjort til tekst. Videre trakk jeg ut gjentakende ord og sammenlignet det som ble sagt gjennom intervjuene. For å få en bedre oversikt over mine funn, valgte jeg å kode intervjuene for å finne mønstre, sammenhenger, fellestrekk og forskjeller. Til slutt undersøkte jeg datamaterialet mitt for å finne mønstre som kunne drøftes, og det er dette som kommer frem i resultatkapitlet. Jeg valgte å stille de samme spørsmålene til begge informantene, fordi jeg er interessert i å se på likheter og forskjeller mellom de to aktuelle pedagogiske lederne.

3.5 Etske hensyn

Før intervjuene ga jeg ut et skriv til begge informantene mine. I skrivet presiserer jeg at dette er et anonymt intervju. Videre står det at resultatene vil bli brukt i undersøkelsen dersom informantene samtykker til dette og at intervjuene kommer til å bli tatt opp på båndopptaker. Jeg ga tydelig beskjed om at dette selvfølgelig vil bli slettet så snart jeg er ferdig med denne oppgaven. I besvarelsen har jeg i tillegg valgt å bruke fiktive navn for å anonymisere informantene, og disse vil bli kalt *pedagogisk leder 1* og *pedagogisk leder 2*.

2.6 Validitet og reliabilitet

Validitet handler om relevans eller gyldighet. I følge Larsen (2007:80) må vi finne data som er relevant til problemstillingen. Som nevnt tidligere i metodekapitlet, anvender jeg

kompetente informanter for å belyse problemstillingen. Dette gir et inntrykk av hvordan barnehagene jobber, men det vil ikke nødvendigvis gi et helhetlig bilde av alle barnehager i Norge. Selv om dataen er relevant, må det samles inn på en pålitelig måte. Reliabilitet handler om nøyaktighet eller pålitelighet. Det vil være viktig at nøyaktighet har ligget til grunn i prosessen og at dataen er pålitelig (Larsen 2007:80).

4.0 Resultat

I dette kapitlet vil jeg gjøre rede for resultatene fra mine intervju med to pedagogiske ledere. Jeg velger å dele kapitlet inn i fire kategorier slik som både intervjuguiden og teorikapitlet; høytidsmarkeringer, holdninger og verdier, identitetsbekreftelse og perspektivutvidelse og foreldresamarbeid. Her vil svarene bli tydeliggjort.

4.1 Høytidsmarkering

Det første spørsmålet handler om hva pedagogisk leder legger i begrepet høytidsmarkering. For pedagogisk leder 1 sin del er det viktig å skille mellom markering og feiring. Hun forteller videre at høytidsmarkeringer er noe som kan gjøres i barnehagen, mens selve feiringen er foreldrene sitt domene. I tillegg forteller hun: ”Markeringen er noe som skal være i barnehagen for å styrke identiteten deres og vise hvor de kommer fra.”

Pedagogisk leder 2 svarte dette da jeg spurte hva hun la i begrepet høytidsmarkering: ”Med høytidsmarkering tenker jeg det som er vanlig her i Norge. Jeg tenker jul, nyttår, påske og 17. Mai.” Videre sier hun at markering er når du synliggjør noe for de andre du har rundt deg, og at dette handler mye om tradisjoner.

Vi går over til å snakke om hvilke høytider som markeres i denne barnehagen. Pedagogisk leder 1 forteller at det varierer fra år til år, men i hovedsak er det jul, påske og 17. mai som blir markert. I forhold til minoritetspråklige er det alt etter deres ønsker, nasjonalitet og religion. Videre legger hun til: ”Vi har feiret id, men det er ikke bestandig vi gjør det, det kommer an på. Foreldrene vi har i barnehagen nå ønsker ikke at vi skal gjøre det i barnehagen, mens andre foreldre har lyst til å bidra og da vil det bli enklere for oss.”

Da jeg stilte pedagogisk leder 2 dette spørsmålet, forteller hun at de er en barnehage med en utvidet kristen formålsparagraf, og at de derfor har mest fokus på jul og påske. Hun sier at de ikke har hatt noen spesielle markeringer for barn fra andre land, og heller ikke noen markering om id. Grunnen til dette sier hun er fordi foreldrene har lyst til å gjøre markeringen selv sammen med barna. Hun forteller videre at de barna som feirer id er borte fra barnehagen

gjærne to og tre dager. Da de kommer tilbake til barnehagen, er det disse barna som er i fokus.

Deretter ville jeg vite hvordan de markerer ulike høytider i barnehagen. Pedagogisk leder 1 forteller at hvert år pleier hun å lage en oversikt over alle minoritetspråklige barn på hele huset for deretter å skrive opp hvilken dato nasjonaldagen deres er. Hun fortsetter med å si: ”Den artigste markeringen vi har hatt opp gjennom årene har vært når foreldrene bidrar, det er jo da det blir best.” I følge pedagogisk leder 1 vil markeringene være best når foreldrene bidrar. Hun forteller også at dette vil kunne danne samarbeid mellom barnehage og hjem, og at foreldrene kan føle at deres religion blir verdsatt. Hun sier at dette styrker identiteten til både foreldrene og barna.

Pedagogisk leder 2 snakker om at de pleier å bruke foreldrene i samlingsstunder i barnehagen. Noen foreldre tar med seg musikk som de danser til iført fine og fargerike drakter. Hun smiler og forteller til slutt: ”Det har vært utrolig gøy de gangene de har kommet hit.”

4.2 Holdninger og verdier

På det første spørsmålet om hvordan de mener at høytidene bør markeres svarer pedagogisk leder 1 slik: ”Høytidene kan markeres på forskjellig vis, og at det er forskjellig vis som kan være bra.” Videre sier hun: ”Det optimale synes jeg kanskje er om foreldrene forteller litt om sine høytidsmarkeringer og gir oss tips til hvordan vi kan markere dem i barnehagen.” Hun snakker også om viktigheten av at foreldrene blir med inn i barnehagen sammen med dem slik at de kan ha en felles forståelse rundt dette. Hun avslutter med å si følgende: ”Det tenker jeg må være den beste måten å markere på.”

For pedagogisk leder 2 er det viktig å følge tradisjoner og ta tak i det som er vanlig her. Hun legger til: ”Når det gjelder jula, så er det noe med å synliggjøre hva vi holder på med, det gjør noe med identiteten din og det gjør noe med fellesskapet.” Hun poengterer at dette gjør noe med fellesskapet til menneskene som bor sammen. Det handler om å ha noe til felles som vi kan ta tak i både for å synliggjøre oss selv og mennesker fra andre land.

Pedagogisk leder 1 fortsetter med å forteller om hvorfor hun synes det er viktig å markere religiøse høytider i barnehagen. Hun sier følgende: ”Det viktigste av alt mener jeg går på identiteten til barnet.” Videre sier hun at det er vår oppgave som pedagoger at barna skal få en best mulig oppstart og en positiv identitetsfølelse av seg selv i samfunnet. ”Jeg tenker at med høytidsmarkering er det en gylden mulighet for oss i en travel hverdag å skape deres identitetsbilde på en positiv måte.”

Pedagogisk leder 2 mener også at det er viktig å markere, og dette er det jeg fikk til

svar: ”Jeg synes det er viktig å markere fordi religionene er forskjellige.” Hun sier at selv om de ikke markerer for eksempel id, så er det veldig viktig å fortelle. Det er noe med å fortelle at noen tror på noe, mens andre gjør det ikke. Vi mennesker er forskjellige og har ulik tro, og det er særdeles viktig at dette formidles videre til barna.

4.3 Identitetsbekreftelse og perspektivutvidelse

På spørsmål om hvilken betydning høytidsmarkeringer kan ha for barnets identitetsbekreftelse svarte pedagogisk leder 1: ”Det er klart at denne høytidsmarkeringen viser at jeg ser deg, jeg ser din bakgrunn, jeg setter pris på den du er og jeg er villig til å gjøre en innsats for at vi skal få en fin dag sammen med denne markeringen.” Hun tilføyer at gjennom markering av en høytid vil barnets identitet styrkes i positiv forstand og at dette er en nødvendighet.

Etter en stund snakker hun om at barnehagen skal ha en ressursorientert tilnærming til mangfold og da tenker hun spesielt på det kulturelle, det språklige og selve religionen. ”Alt dette bør være en positiv berikelse til barnehagen.” Pedagogisk leder 1 forklarer at hvis dette ikke blir gjort og barnehagen har en problemorientert tilnærming til mangfold, vil det kunne være vanskelig for barnet å oppleve identitetsbekreftelse.

På hvilken betydning høytidsmarkeringer kan ha for barnets identitetsbekreftelse svarte pedagogisk leder 2 at det er viktig for å snakke om hvem du er og at du identifiserer deg med det som er rundt deg. ”Det blir et positivt fokus på tradisjoner og det som barna har med seg fra hjemlandet.” Når vi snakker om hvordan barna markerer høytider fra deres land viser du respekt for det landet de kommer fra og hva som er deres tradisjoner, i følge henne. På mitt neste spørsmål om hvilken betydning høytidsmarkeringer kan ha for barnets perspektivutvidelse snakker pedagogisk leder 1 om viktigheten av at barnets to kulturer knyttes sammen. ”Det er ikke bra for barna hvis de tenker at de er to forskjellige og at disse to tilværelsene aldri kan bringes sammen.” Hun sier at dette kan ha noe å si for barnets perspektivutvidelse og at perspektivutvidelsen kan bli vanskelig om barnet føler at det er to forskjellige identiteter.

Da jeg spurte pedagogisk leder 2 hva disse markeringene kan ha å si for barnets perspektivutvidelse svarte hun at barna lærer mye nytt og får dermed en større forståelse av verden. ”De lærer at vi er ulike, men selv om vi er ulike så kan vi faktisk ha det bra sammen.”

4.4 Foreldresamarbeid

Mitt første spørsmål under denne kategorien handler om hvilken betydning markering av høytider kan ha for foreldre med flerkulturell bakgrunn. Pedagogisk leder 1 mener at

markering av høytider er positivt for foreldrene. ”Du skaper en bro mellom hjem og barnehage og en større forståelse oss i mellom.” Hun påpeker at hun kan komme tettere inn på foreldrene ved slike markeringer, da dette er et personlig felt for dem. Dette mener hun styrker foreldresamarbeidet i høyeste grad.

Pedagogisk leder 2 mener at det er viktig å bruke foreldrene da dette kan gi et annet forhold til dem. Videre legger hun til at det kan bety mye for foreldrene at høytider markeres i barnehagen. Noen markerer ikke så mye, mens andre er veldig opptatt av dette med markeringer. Her nevner hun viktigheten av et godt foreldresamarbeid for å kunne vite mer om deres bakgrunn og hva som er viktig for dem.

På mitt neste spørsmål om hvordan barnehagen kan inkludere foreldrene svarer pedagogisk leder 1 at den første samtalen er viktig. Det er viktig å vite hvilken religion de tilhører, hvordan de markerer, om de ønsker å ha markering her i barnehagen og hvordan de eventuelt mener at det kan gjøres. ”Ta det som passer, enten om foreldrene har lyst til å bidra eller gjør det enkelt slik at det blir gjort.” Her nevner hun flagget som eksempel, at dette kan være et tema i en samlingsstund.

På spørsmål om hvordan barnehagen kan inkludere foreldrene i arbeid med markeringene forteller pedagogisk leder 2 om noe lignende. Hun sier at vi er heldige som jobber i barnehage og kan møte foreldrene hver eneste dag, både når barna kommer til barnehagen og når de blir hentet. Foreldresamtalen er viktig for å finne ut hva foreldrene vil; noen vil ha litt avstand mens andre er veldig ivrige. ”Det er klart vi bruker foreldrene hvis det er slik at de har veldig lyst.” Det som ofte er blitt gjort, er at noen mødre har kommet til barnehagen for å lage mat og ulike retter fra deres eget hjemland. Pedagogisk leder 2 tror foreldrene vil føle seg viktig da de får muligheten til å vise hvem de er og hvilke tradisjoner de har.

Det siste spørsmålet går på hvordan høytidsmarkeringer kan bidra til at foreldresamarbeidet blir styrket. Hun svarer slik: ”Vi har en dialog, vi har en kommunikasjon og det skaper relasjoner mellom oss.”

Pedagogisk leder 2 derimot, forteller meg dette: ”Du styrker foreldresamarbeidet mye når du gjør slike ting. Du vil få et litt annet forhold til foreldrene og du ser at de setter stor pris på det. Det handler om å ha respekt for hva som er viktig for dem.”

5.0 Drøfting

”Religiøse høytidsmarkeringer i barnehagen. Hvorfor er det viktig å markere ulike religioners høytider, og hvordan gjøres dette i to barnehager?”

I dette kapitlet skal jeg legge frem de temaene som flest ganger ble gjentatt under intervjuene, og som jeg mener har samsvar med problemstillingen. Jeg kommer til å knytte den relevante teorien opp mot mine funn. Intervjuobjektene har tilnærmet lik utdanning og begge har lang jobberfaring i barnehage. Mitt mål er å finne ut hvorfor det er viktig å markere religiøse høytider i barnehagen og hvordan dette kan gjøres i to bestemte barnehager. Noen av spørsmålene går inn i hverandre og jeg kommer derfor til å plassere de svarene jeg fikk under den kategorien jeg synes er mest relevant.

5.1 Høytidsmarkering

Jeg vil starte med å henvise til et sitat fra rammeplanen som også ble gjort innledningsvis: ”Gjennom arbeidet med etikk, religion og filosofi skal barnehagen bidra til at barna får kjennskap til kristne høytider og tradisjoner og tradisjoner knyttet til høytider i religioner og livssyn som er representert i barnegruppen” (Kunnskapsdepartementet 2011:45-47). Barnehagen skal også ta hensyn til barnas etniske og kulturelle bakgrunn (Barnehageloven 2005 § 2). Det som rammeplanen og barnehageloven sier her kan sammenfattes med mine funn av datainnsamlingen. Selv om barnehagen til pedagogisk leder 2 ikke markerer andre religioners høytider i noen særlig grad, så markerer de høytiden ved å synliggjøre på andre måter. Høytiden synliggjøres ved at personalet har dette som tema i en samlingsstund. De viser barna bilder og snakker om hvilken høytid det er. Barnehageloven slår fast at barnehagen skal ta hensyn til barnas etniske og kulturelle bakgrunn. Ut ifra mine funn ser det ut til at barnehagene vektlegger markering ulikt selv om begge markerer. Begge mine informanter ser viktigheten av at andre religioners høytid blir markert. Både pedagogisk leder 1 og pedagogisk leder 2 fortalte meg noe interessant. De hadde flere ganger opplevd at minoritetsforeldrene ikke ønsket noen spesiell markering av høytiden i barnehagen, det ville de gjøre på egenhånd. Dette vil ikke si at markeringen blir helt utelukket, men den kan synliggjøres på andre måter. Som pedagogisk leder 2 sier: ”Markering er når du synliggjør noe for de andre du har rundt deg.” Mine svar fra datainnsamlingen viser at begge barnehagene markerer høytider, bare på forskjellige måter. Pedagogisk leder 1 har markert id i barnehagen tidligere, men pedagogisk leder 2 har ikke markert andre religioners høytider i

særlig grad. Det jeg synes er positivt ut fra mitt intervju med pedagogisk leder 2, er at den aktuelle høytiden synliggjøres ved at de har samlinger der de snakker om høytiden i barnehagen, viser bilder og forteller barna hvilken høytid det er. Det er deres måte å markere på da foreldrene stort sett ikke ønsker at markeringen skal skje i barnehagen. Dette kan knyttes opp til beskrivelsen Winje har foretatt seg, der han har laget en enkel skisse over hvordan vi kan legge til rette for markering av religiøse høytider i barnehagen. Winje sier at i forkant av en høytid kan barna få vite hvem som feirer høytiden og hvor i verden den feires. Barnehagen kan pirre barnas nysgjerrighet ved å sette frem gjenstander. Når selve dagen kommer, kan ansatte i barnehagen fortelle fortellinger og vise dem bilder (Winje 2010:25-26). Ut fra mitt intervju med pedagogisk leder 2 ser det ut til at det samsvarer med hva Winje beskriver. Det er interessant å se at pedagogisk leder 1 markerer høytider mens pedagogisk leder 2 synliggjør høytider. Hva legger pedagogisk leder 1 i begrepet markering, og hva legger pedagogisk leder 2 i begrepet synliggjøring? Det kan være at det hun legger i begrepet synliggjøring er det samme som pedagogisk leder 1 legger i begrepet markering. Det er ikke lett å si hva de legger i begrepene, og det hadde derfor vært spennende å observerte barnehagene for å se hva de faktisk gjør.

Da jeg spurte pedagogisk leder 2 hva hun la i begrepet høytidsmarkering, svarte hun slik: ”Med høytidsmarkering så tenker jeg det som er vanlig her i Norge. Da tenker jeg jul, nyttår, påske og 17. mai. Det er det som er høytider for meg.” Videre legger hun til at det er vår identitet å vise hvordan vi markerer jul, nyttår og påske. Dette svaret synes jeg var interessant. Hvilke høytider har vi i kristendommen? I kristendommen har vi høytidene jul, påske og pinse. 17. mai og nyttår derimot, er ingen kristen høytid. 17. mai og nyttår er nasjonale merkedager, men i mitt intervju med pedagogisk leder 2 gjorde hun ikke forskjell på dette. Det kan se ut til at hun vektlegger religiøse høytider på lik linje med nasjonale merkedager. Pedagogisk leder 2 ser på 17. mai og nyttår som en høytid og tradisjon i Norge. Hva kan dette ha å si for barn og foreldre som ikke er fra Norge? Her blir kristendommen knyttet til norskhet i stor grad, men kan dette ha betydning? Jeg har verken observert eller sett dette i praksis, men likevel har jeg noen tanker og formeninger rundt hva det kan ha å si. Det kan for eksempel være problematisk for både barn og foreldre som har en annen religion enn kristendommen. Hvordan kommer barn og foreldre fra andre land til å oppleve for eksempel 17. mai hvis denne dagen blir regnet som en kristen høytid? 17. mai og nyttår kan ses på som en nasjonal høytid, men det er ikke det samme som en religiøs høytid. Kristne høytider har en forankring i Jesus, men nasjonale merkedager har ingenting med dette å gjøre. Sødal (2014:93) skriver at de kristne høytidene er knyttet til hendelser som kristne knytter til

historien. Her snakker vi om Jesu fødsel, hans lidelse, død og oppstandelse. Det vil være viktig å skille mellom Norge som nasjon og Norge som et kristent samfunn for barn og foreldre som kommer fra andre land. Jeg tenker det kan være vanskelig for minoritetsbarn å forstå hva som tilhører det kristne og hva som hører til den norske kulturen når dette blir vektlagt på lik linje. Det vil kunne være vanskelig å forstå seg på norsk kultur. Som nevnt i begrepsavklaringen forklarer Winje en høytid som tidsperioder som er høyere enn andre og feires til minne om noe som har skjedd (Winje 2010:16). Sødal forteller om noe lignende, og forklarer en høytid slik: ”En høytid står ”over” hverdagen og skiller seg ut som høytidelig, stemningsfull og viktig” (Sødal 2014:93). Det kommer tydelig frem at Sødal skiller mellom høytid og kristen høytid. En kristen høytid har en forankring i Jesus, og jeg tenker derfor at det vil være svært viktig å skille mellom disse i barnehagen også. I intervjuet med pedagogisk leder 1 fikk jeg også en følelse av at det ikke skilles mellom nasjonale merkedager og kristne høytider. Med høytidsmarkering tenker hun blant annet på nasjonaldager. Hun har en oversikt over alle nasjonaliteter som finnes på huset delt inn avdelingsvis, der det står skrevet hvilken dato nasjonaldagen deres er. Som pedagogisk leder 1 sier, så trenger ikke dette være noen ”big happening”. Noen foreldre ønsker ikke noen stor markering i barnehagen. Det hun pleier å gjøre da er å legge frem et lite flagg som tilhører den bestemte nasjonaldagen som markeres, pynte bordet med en fin duk eller spille av nasjonalsangen deres fra internett. Det trenger ikke å være nasjonalsangen for den saks skyld, men en sang som barnet forbinder med akkurat den dagen/høytiden som markeres. Mine svar fra datainnsamlingen viser at pedagogisk leder 1 og pedagogisk leder 2 ikke skiller mellom nasjonale merkedager og kristne høytider. Hvorfor er det slik? Kan det være fordi slike dager blir markert oftere? Eller kan det være at de har et ureflektert forhold til hva som er hva? Likevel tror jeg barna vil sette stor pris på at nasjonaldagen feires, og for ikke å snakke om foreldrene. I barnehagen trenger ikke alt å gjøres så stort. Det kan være nok at nasjonaldagen eller den bestemte høytiden blir markert og synliggjort på en enkel måte.

Jeg spurte begge informantene mine om hva de legger i begrepet høytidsmarkering. Pedagogisk leder 1 forteller det er viktig å skille mellom feiring og markering. Hun sier at markering av en høytid er noe som kan gjøres i barnehagehverdagen, mens en feiring av høytiden er det foreldrene selv som står for og gjennomfører. Dette stemmer overens med hva Winje beskriver i sin bok om høytidsmarkering. Han sier at feiring omfatter forkynnelse og ritualer i regi av enten familien eller et trossamfunn, mens markering innebærer at vi samler oss for å markere høytiden som feires (Winje 2010:16).

I en undersøkelse utført av Rosland og Toft (2013:218) i 28 barnehager viser det seg at

andre religioners høytid ikke ble markert. Årsaken viser seg å være kravene rammeplanen stiller og at disse kan være ukjent for personalet. I intervjuene spurte jeg informantene om hvilke høytider de markerer i barnehagen. Ut ifra mine funn er ikke dette grunnen til at andre religioners høytid ikke blir markert i barnehagen. Pedagogisk leder 1 forteller at foreldrene hun har i barnehagen nå ikke ønsker at høytidene skal markeres. Dette kan også knyttes opp mot hva pedagogisk leder 2 forteller meg i intervjuet med henne. Hun forteller at foreldrene stort sett har lyst til å gjøre markeringen på egenhånd. Rosland & Toft sin undersøkelse ga andre svar enn det som kom frem i mine funn. Det er interessant å se på hva som gjør at høytider ikke blir markert i barnehagen, og at det finnes flere ulike grunner til at dette ikke blir gjort. Hvorfor er det slik at foreldrene ikke ønsker noen markering i barnehagen? Det kan tenkes at foreldrene er redde for at barnehagen ikke markerer og formidler høytiden godt nok, eller på den måten de selv markerer hjemme. Det kan også være så enkelt som at de ønsker å markere høytiden på egenhånd, da dette stort sett er svært betydningsfullt for dem. Eller kan det være at de ikke ønsker å være annerledes? Kanskje har de kommet til Norge med et ønske om å integrere seg og leve slik vi gjør i det norske samfunnet? Som presisert tidligere, er det foreldrene som har ansvaret for barns danning og oppdragelse. Foreldrenes ønsker skal derfor respekteres. Som pedagogisk leder kan det likevel være greit å fortelle foreldrene at synliggjøring av høytiden er bra for barnet, og deretter vil det være opp til foreldrene om de ønsker noen markering eller ikke. Det kan være en fordel at alle foreldre har forståelse over hvor viktig dette kan være for barna.

5.2 Holdninger og verdier

Slik som jeg ser det påvirker holdninger og verdier hverandre. Det vil for eksempel være vanskelig å utvikle holdninger eller meninger uten å allerede ha en grunnleggende verdi som du verdsetter. I motsetning til dette kan det også være slik at verdier påvirkes av holdningene. For eksempel så har disse tre årene på barnehagelærerutdanningen gjort til at jeg har fått nye holdninger til barn generelt. De holdningene jeg har til barn vil videre påvirke mine verdier og hva jeg synes er viktig. Det vil derfor være av betydning hvilke holdninger og verdier vi har med oss, da dette kan påvirke hvordan arbeidet med markeringer blir i barnehagen.

Som tidligere nevnt sier Bostad og Paulsen (Udatert) at en holdning er en mening, oppfatning eller innstilling vi har. Når pedagogisk leder 1 snakker om viktigheten av en ressursorientert tilnærming til mangfold, vil jeg si dette henger sammen med de holdningene hun har. Holdninger kan ha stor betydning for hvordan arbeidet rundt høytidsmarkering blir

gjort i barnehagen. Hun mener at barnehagen bør ha en ressursorientert tilnærming til mangfold og at det bør ses på som en positiv berikelse til barnehagen. En problemorientert tilnærming derimot, vil kunne gjøre det vanskelig for barnet å oppleve identitetsbekreftelse. Det pedagogisk leder 1 forteller her kan knyttes til hva Gjervan forteller. Hun forteller at en ressursorientert tilnærming handler om å se på mangfold som en ressurs og noe som kan brukes i det pedagogiske arbeidet i barnehagen for å styrke barns perspektivutvidelse. I en problemorientert tilnærming er det holdninger til forskjeller som skaper problemer (Gjervan 2006:8). Det er interessant å se at svaret jeg fikk stemmer overens med teorien. I barnehagen til pedagogisk leder 1 har de en ressursorientert tilnærming til mangfold. Som nevnt ovenfor er pedagogisk leder 1 opptatt av at mangfold bør ses på som en positiv berikelse til barnehagen. Ut ifra mine funn ser det ut til at barnehagen har positive holdninger til mangfold. Id blir for eksempel markert om foreldrene har ønsket om det, og hvert år blir det laget en oversikt over alle minoritetsbarn og hvilken dato de feirer nasjonaldagen sin.

5.3 Identitetsbekreftelse og perspektivutvidelse

På mine spørsmål om hvilken betydning høytidsmarkering kan ha for barnets identitetsbekreftelse og perspektivutvidelse var begge informantene enige om at dette var viktig. Pedagogisk leder 1 sier at markering av høytider viser at jeg ser deg og din bakgrunn, og dette vil ha stor betydning for barnets identitet og nesten en nødvendighet for å kunne oppleve anerkjennelse. Det pedagogisk leder 1 sier her er at barn må bli sett og hørt. Pedagogisk leder 2 forteller om noe lignende. Hun forteller at det er viktig å snakke om hvem du er. Ved å markere viser du respekt for landet de kommer fra og tradisjonene de har med seg. Dette kan knyttes opp mot hva Gjervan mfl (2013:141) beskriver i sin bok. De sier at identitetsbekreftelse handler om få anerkjennelse, både for den du er og de ressursene du har med deg. Ved å se barna, lytte til hva de sier og vise respekt, vil de kunne oppleve anerkjennelse i barnehagen. Dette handler om holdninger og å vise aksept for den de er.

Videre presiserer pedagogisk leder 1 viktigheten av at barnets to kulturer knyttes sammen slik at barnet ikke føler at ”jeg er to forskjellige.” Barnehagen er et sted hvor minoritetsbarn opplever identitetsbekreftelse, men dette kan være en annen bekreftelse enn det de møter hjemme. Håndtering av forskjellighet har stor betydning for barnas identitetsbekreftelse (Gjervan mfl 2013: 141). Pedagogisk leder 1 mener det kan være problematisk for minoritetsbarn hvis barnet føler at det er to forskjellige og at disse to tilværelsene aldri kan bringes sammen. Hun tilføyer at dette kan påvirke perspektivutvidelsen i negativ forstand. I barnehagen vil det kunne være problematisk å integrere seg hvis barnet

føler det slik. For å nevne et eksempel så kan rollekonflikter oppstå. Når barnet har to forskjellige identiteter, kan det være at de har en følelse av å svikte familien hvis barnehagen praktiserer på en annen måte.

På mine spørsmål om perspektivutvidelse fikk jeg svar som vekket min interesse. Pedagogisk leder 1 legger hovedvekt på barnet og hjemmet når det er snakk om perspektivutvidelse og sier lite om hva andre barn lærer. I motsetning til dette, mener pedagogisk leder 2 at perspektivutvidelse er noe som er viktig for alle barn i barnehagen, og ikke bare de som har minoritetsbakgrunn. Dette kan begrunnes i at gjennom å snakke om andre religioner vil barna få et bredere perspektiv og bli klar over at det finnes flere religioner og kulturer i verden.

5.4 Foreldresamarbeid

I følge rammeplanen, barnekonvensjonen og barnehageloven har foreldrene ansvar for barns danning og oppdragelse. Det er viktig at foreldrenes ønsker respekteres i barnehagen (Kunnskapsdepartementet 2011:18).

Jeg spurte begge mine informanter om hvilken betydning markering av høytider kan ha å si for foreldre med flerkulturell bakgrunn. Begge mener at dette er positivt for foreldrene. Pedagogisk leder 1 hevder at markering av høytider vil skape en bro mellom barnehage og hjem, fordi det foreligger en dialog og kommunikasjon. Hun mener dette styrker foreldresamarbeidet. Pedagogisk leder 2 derimot, sier at foreldresamarbeidet vil bli styrket fordi foreldrene setter pris på at deres høytid blir markert. Videre sier hun at det handler om å vise respekt for det som er viktig for dem. Det pedagogisk leder 1 og pedagogisk leder 2 sier her stemmer overens med hva som er nedfelt i rammeplanen. Der står det at det vil være viktig å skape trygghet mellom hjem og barnehage, slik at foreldrene føler seg sett og respektert. Foreldrenes forventninger og ønsker skal respekteres (Kunnskapsdepartementet 2006:15). Høytidsmarkering i barnehagen kan være med å bygge en bro mellom hjem og barnehage. Begge informantene er opptatt av respekt, og slik jeg ser det vil respekt være en grunnleggende faktor for at trygghet utvikles i barnehagen. Mine funn viser at foreldrene stort sett ikke ønsker noen markering i barnehagen. Hva kan dette skyldes? Som nevnt tidligere i drøftingskapitlet, er det ikke sikkert foreldrene er trygge nok på at barnehagen markerer deres høytid på en god måte. Ut ifra hva intervjuobjektene sier om respekt kan jeg se at dette samsvarer med hva rammeplanen vektlegger. Respekt kan være en grunnleggende byggestein for arbeid med høytidsmarkering i barnehagen, da trygghet vil være av stor betydning for barn og foreldre fra andre land.

I forkant av en markering bør personalet i barnehagen drøfte med foreldrene. Noen foreldre vil sette pris på at deres høytid blir markert, mens andre holder seg litt i bakgrunnen og ønsker å gjøre markeringen selv. Her kan det foreligge store variasjoner, i følge pedagogisk leder 1. Det vil være viktig at barnehagen respekterer de foreldrene som ikke ønsker noen markering i barnehagen (Eidhamar 2015:27). Det Eidhamar poengterer her kan sammenfattes med mine funn av datainnsamlingen. Mine informanter er opptatt av at foreldrenes ønsker respekteres. De var enige i at den første samtalen og foreldresamtalen vil være nødvendig for å kunne vite mer om deres religion og bakgrunn, og om de ønsker noen markering i barnehagen. Som Gjervan sier så fordres personalet til å vise en åpenhet overfor foreldrene i barnehagen. Personalet må være villige til å finne ut hva de enkelte familiene vektlegger (Gjervan mfl 2013:88-89). Ut ifra mine intervju ser det ut til at informantene er opptatt av hva de ulike familiene vektlegger, og hva de ønsker av høytidsmarkering i barnehagen. Begge fortalte at de ser på foreldre som en berikelse til barnehagen når det gjelder markering av høytider. De ønsker gjerne deres hjelp om det er slik at foreldrene har lyst til å bidra. Dette er noe som er nedfelt i rammeplanen. Der står det skrevet at foreldrene skal inviteres til medvirkning. Foreldrene skal bli sett og respektert og kunne føle seg som medlem i et fellesskap (Kunnskapsdepartementet 2006:20).

6.0 Avslutning

Innledningsvis presenterte jeg et utdrag fra rammeplanen som sier at barna i barnehagen skal få kjennskap til kristne høytider og tradisjoner, men også til tradisjoner knyttet til høytider i andre religioner og livssyn som er representert i barnegruppen (Kunnskapsdepartementet 2011:45-47). I denne oppgaven har jeg sett på hvorfor det er viktig å markere andre religioners høytider og hvordan dette gjøres i to barnehager.

For å besvare min problemstilling på en god og oversiktlig måte, valgte jeg å dele oppgaven i to. Svaret på hvorfor det er viktig å markere ulike religioners høytider er gjort rede for i teorikapitlet, mens hvordan dette gjøres i to barnehager kommer frem i resultatkapitlet og drøftingskapitlet. For å sammenfatte en konklusjon vil markering av høytider være viktig for å skape toleranse, interesse og respekt for hverandre selv om vi er forskjellige. Høytidsmarkeringer kan bidra til at minoritetsbarn blir integrert i det norske samfunnet og kan føle seg som en del av fellesskapet.

Ved å markere høytider vil barn fra andre land oppleve at de blir sett, hørt og respektert. Markering av høytider vil være viktig for barns identitetsbekreftelse og perspektivutvidelse. Ikke bare er det viktig at barn får bekreftet sin identitet, men også at de

får utvidet sin forståelse av verden og at vi er forskjellige.

Markering av høytider er ikke bare viktig for barna, men også for foreldrene. Ut ifra datamaterialet mitt kom det frem at slike markeringer kan styrke foreldresamarbeidet i stor grad. Et godt samarbeid med foreldrene vil være nødvendig for å få den informasjonen som trengs. Hvordan praktiserer dere? Ønsker dere noen markering her i barnehagen?

På spørsmålet om hvordan dette gjøres i to barnehager, ble jeg som tidligere nevnt positivt overrasket over måten de arbeider på. Det første som slo meg under skriveprosessen var at begge barnehagene var flinke til å synliggjøre høytidene i barnehagen. Selv om bare en av barnehagene har markert id tidligere, fikk jeg inntrykk av at den andre barnehagen gjorde dette på en god måte også. Der ble ikke høytiden markert i den forstand, men den ble tatt frem og synliggjort for de andre barna i barnehagen. Høytiden blir synliggjort ved at personalet snakker om den i samlingsstunden, viser frem bilder og snakker om hvilken høytid det er.

I begrepsavklaringen ble det gjort rede for hva en høytid er. Winje sier at en høytid er en tidsperiode som er ”høyere” enn andre og feires til minne om noe som har skjedd (Winje 2010:16). Ut ifra datamaterialet kom det frem at pedagogisk leder 2 ser på 17. mai og nyttår som en kristen høytid. Har dette noen betydning for minoritetsbarn? Her kommer det tydelig frem at hun vektlegger religiøse høytider og nasjonale merkedager på lik linje. Da jeg spurte pedagogisk leder 1 om hvilke høytider som blir markert i barnehagen, snakket hun om nasjonaldager. Jeg ser det nødvendig å skille mellom dette. Det kan for eksempel være problematisk for minoritetsbarn å forstå hva som tilhører kristendommen og hva som tilhører Norge som et samfunn. Etter å ha jobbet med denne oppgaven sitter jeg igjen med et innblikk i hvor viktig det vil være for minoritetsbarn å bli anerkjent, sett og respektert. Det som har kommet frem i denne oppgaven er basert på data fra to barnehager, og jeg har derfor ikke grunnlag nok til å sette en konklusjon på hvordan høytidsmarkeringer utøves i norske barnehager. Jeg har kun sett hvordan det gjøres i de to barnehagene jeg har intervjuet.

6.1 Videre forskning

Ved en større oppgave hadde det vært interessant å gå dypere inn i dette temaet ved å observere hvordan markering av høytider gjøres i praksis. Det hadde også vært interessant å gjort enda flere intervju, for å kunne sammenfatte flere mønstre, fellestrekk og forskjeller, og kanskje hadde jeg kommet frem til en helt annen konklusjon enn hva jeg har gjort i denne oppgaven.

7.0 Referanseliste

Aasen, J. (2003). *Flerkulturell pedagogikk: en innføring*. Vallset: Oplandske bokforlag.

Andersen, C.E., Bleka, M. & Gjervan, M. (2013). *Se mangfold! Perspektiver på flerkulturelt arbeid i barnehagen*. (2. Utg.) Latvia: Cappelen Damm AS.

Asheim, I. (1997). *Hva betyr holdninger? Studier i dydsetikk*. Otta: AiT Enger AS.

Barnehageloven (2005). *Lov om barnehager*.

Hentet 21.04.2016, fra: https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64#KAPITTEL_1

Bergsland, M.D., & Jæger, H. (2014). *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanning*. Oslo: Cappelen Damm AS.

Bostad, T., & Paulsen T.M. (Udatert). NDLA: *Holdninger*.

Hentet 18. Mai 2016, fra: <http://ndla.no/nb/node/25440>

Dalland, O. (2012). *Metode og oppgaveskriving for studenter*. (5. Utg.) Oslo: Gyldendal.

Eidhamar, L.G. (2015). *Små mennesker – stort mangfold: Religioner og livssyn i barnehagen*. (2. Utg.) Kristiansand: Høyskoleforlaget AS – Norwegian academic Press.

Gjervan, M. (red.) (2006). *Språklig og kulturelt mangfold*. Kunnskapsdepartementet.

Hauge, A.M. (2007). *Den flerkulturelle skolen*. Universitetsforlaget AS.

Krogstad, K. (2014). *Høytidsmarkering i barnehagen*. Tidsskriftet FoU i praksis, 8 (2), 51-69.

Trondheim: Tapir Akademisk forlag.

Krogstad, K., & Hidle, K. M. W. (2015). *Høytidsmarkering i religiøst mangfoldige barnehager. Tidsskrift for nordisk barnehageforskning.*

Hentet 21.04.16, fra: <https://journals.hioa.no/index.php/nbf/article/viewFile/1007/1169>

Kunnskapsdepartementet (2011). *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.* Bergen: Fagbokforlaget.

Larsen, A.K. (2007). *En enklere metode: Veiledning i samfunnsvitenskapelig forskningsmetode.* Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.

Madland, A. (2013). *Betydningen av hele meg: Om handlinger, holdninger og verdier hos de voksne i barnehagen.* Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.

Rosland, K.T., & Toft, A. (2013). *Markering av minoriteters høytider i barnehagen. En undersøkelse av forholdet mellom rammeplan og praksis.* I I. Pareliussen, B.B. Moen, A. Reinertsen & T.

Sagberg, S. (2012). *Religion, verdier og danning: Barns møte med de store spørsmål i livet.* Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.

Statistisk sentralbyrå (4. Mai 2015). *Barnehager, 2014, endelige tall*

Hentet 19.04.2016, fra <https://www.ssb.no/utdanning/statistikker/barnehager/aar-enderlige/2015-05-04>

Sødal, H.K. (2014). *Kristen tro og tradisjon i barnehagen*. (5. Utg.) Latvia: Cappelen Damm AS.

Thaagard, T. (2013). *Systematikk og innlevelse. En innføring i kvalitativ metode*. (4. Utg.) Bergen: fagbokforlaget.

Tranøy, Knut Erik. (1998). *Det åpne sinn*. Oslo: Universitetsforlaget.

Winje, G. (2013). *Høytidsmarkering i barnehagen*. Kristiansand: Høyskoleforlaget AS
– Norwegian Academic Press.

8.0 Vedlegg

8.1 Intervjuguide

Intervjuguide pedagogisk leder

Problemstilling for min bacheloroppgave:

”Religiøse høytidsmarkeringer i barnehagen. Hvorfor er det viktig å markere ulike religioners høytider i barnehagen, og hvordan gjøres dette i to barnehager?”

Bakgrunnsopplysninger:

1. Hvor gammel er du?
2. Hvor lenge har du jobbet i barnehage?
3. Hvor lenge har du jobbet i denne barnehagen?
4. Hvilken utdanningsbakgrunn har du?

Høytidsmarkering:

1. Hva legger du i begrepet høytidsmarkering?
2. Hvilke høytider markeres i denne barnehagen?
- Hvis ikke, hva er det som skal til for at dere skal markere ulike religioners høytider?
3. Hvordan markerer dere ulike høytider i barnehagen?

Holdninger og verdier:

1. Hvordan mener du at høytidene bør markeres?
2. Hvorfor mener du det er viktig/ikke viktig å markere religiøse høytider i barnehagen?

Identitetsbekreftelse og perspektivutvidelse:

Jeg har brukt begrepene identitetsbekreftelse og perspektivutvidelse, og med identitetsbekreftelse menes det at barn får anerkjennelse for dem de er og de ressursene de har med seg, mens med perspektivutvidelse menes det at barn utvider sin forståelse av verden og får innblikk i ulike virkelighetsforklaringer.

1. Hvilken betydning tror du høytidsmarkeringer kan ha for barnets identitetsbekreftelse?
2. Hvilken betydning tror du høytidsmarkeringer kan ha for barnets perspektivutvidelse?

Foreldresamarbeid:

1. Hvilken betydning tror du markering av høytider i barnehagen kan ha for foreldre med flerkulturell bakgrunn?
2. Hvordan kan barnehagen inkludere foreldre i arbeid med høytidsmarkeringer og hvorfor tror du dette er viktig?
3. Hvordan kan høytidsmarkeringer bidra til at foreldresamarbeidet blir styrket?

Avslutning:

1. Er det noe du vil tilføye i dette intervjuet som jeg ikke har spurt om?

Eventuelt: Kan du fortelle et eksempel der

Opplasting av samtykkeskjema

Opplasting samtykkeskjema

Last opp pdf.-filen her. Maks én fil.

BESVARELSE

Filopplasting

Filnavn	5247175_cand-3270273_5224941
Filtype	pdf
Filstørrelse	52.136 KB
Opplastingstid	01.06.2016 21:06:42

Neste side
Besvarelse
vedlagt

**SAMTYKKE TIL BRUK AV PROSJEKT, KANDIDAT-, BACHELOR-
OG MASTEROPPGAVER**

Forfatter(e): Martine Nonset Nessemo

Norsk tittel: Religiøse høytidsmarkeringer i barnehagen

Engelsk tittel: Observing religious festivals in the kindergarten

Studieprogram: Barnehagelærerutdanning

Emnekode og navn: BLU360 Barnehagelærerutdanning

**Vi/jeg samtykker i at oppgaven kan publiseres på internett i fulltekst i Brage,
Nords' åpne arkiv**

**Vår/min oppgave inneholder taushetsbelagte opplysninger og må derfor ikke
gjøres tilgjengelig for andre**

Kan frigis fra: _____

Dato: 02.06.2016

Martine Nonset Nessemo

underskrift

